

VIRTSAPUTKEN TUKOSOIREILU KISSALLA

Yleistä taudista

Virtsateiden tukos- ja tulehdusoireisto on yksi kissojen yleisimpiä tauteja, ja erityisesti kastroidut kollit ovat ylliedustettuina tilastoissa. Tautiin kuuluu useita eri oireita, jotka voivat esiintyä joko yhdessä tai erikseen: virtsakiteiden ja/tai -kivien muodostus, virtsaputken tukos, verivirtsaisuus, virtsamyrkytys (kun kissa ei enää pysty virtsaamaan). Narttukissojen vaivana on useimmin virtsatietulehdus. Kissat ovat erityisen herkkiä tälle taudille, koska niiden virtsa on väkevää ja ne virtsaavat harvemmin kuin koirat. Mitä väkevää virtsa on, sitä suurempi mahdollisuus on virtsakiteiden muodostumiselle.

Kissoilla esiintyy useimmiten ammonium-magnesium-fosfaattikiteistä muodostunutta hiekkamaista sakkaa. Virtsakivet ja -kiteet tarvitsevat rakennusaineikseen mm. magnesiumia ja fosforia. Jos ravinnossa on paljon näitä aineita, kiteiden muodostuminen on mahdollista. Jos näitä aineita on vähän, kiteiden muodostuminen on huomattavasti epätodennäköisempää. Myös oksalaatti voi aiheuttaa virtsakiteitä ja -kiviä.

Virtsakiteet ärsyttävät rakkoa ja virtsaputkea niin, että kissan virtsassa voi esiintyä verta. Kiteet saattavat kasvaa yhteen muodostaen virtsakiviä, jolloin virtsaputki saattaa tukkeutua kokonaan niin, ettei kissa pysty virtsaamaan. Muutokset altistavat kissan myös bakteeriperäiselle tulehdukselle.

Tukostila on kissan henkeä uhkaava, sillä hoitamattomana se johtaa virtsamyrkytykseen ja kissan menehtymiseen muutamassa päivässä. Kissa on aina toimitettava eläinlääkärin hoitoon epäiltäessä virtsaputken tukosta.

Oireet

Kissa alkaa useasti virtsata epätavallisiin paikkoihin ja tirauttaa usein ”pikkupissoja”. Vaikka se yrittää virtsata kovasti, virtsaa tulee vain pari tippaa tai ei ollenkaan. Työntelyä ja pinnistelyä erehdytään joskus luulemaan ummetukseksi. Virtsassa voi olla verta ja ammoniakkin haju. Uros nuolee tiheään penistään. Yleisoireena voi olla alentunut ruokahalu, väsymys sekä oksentelu, ja virtsan haju hengityksessä (jos tila kehittyy virtsamyrkytykseksi). Kädellä tunnusteltaessa kissa aristaa vatsaa johtuen suuresta rakosta.

Hoito

Virtsatietukos vaatii aina eläinlääkärin hoitoa (tukoksen avaus). Eläinlääkärin suorittamien toimenpiteiden jälkeen on jatkohoito ja ennaltaehkäisy tärkeää, sillä oireet uusivat herkästi. Kissalle tulee järjestää riittävästi liikuntaa ja huolehtia, ettei se ole ylipainoinen. Kissalla on oltava aina puhdasta ja raikasta juomavettä saatavilla, ja sen hiekka-astia on pidettävä puhtaana, jotta se virtsaisi mahdollisimman usein. Lääkitykset annetaan tarvittaessa eläinlääkärin antamien ohjeiden mukaisesti.

Kissan virtsakiteiden ja –kivien muodostumista voidaan ehkäistä ruokinnan avulla. Päämääränä on pitää virtsa happamana ja laimeana, sekä vähentää ruoassa niitä aineita, jotka virtsassa helposti kiteytyvät. Tähän tarkoitukseen on saatavilla useita kaupallisia dieettiruokia (sekä kuiva- että märkäruokana). Tavallisia kaupan kuivamuonina ei pissatukoskissalle tulisi syöttää.

Esimerkkejä valmiista kaupallisista ruoista, valitse sopiva yhdessä eläinlääkäriin kanssa:

Hill's c/d ja s/d (struviitti)

Hill's x/d (oksalaatti)

Royal Canin Urinary (struviitti)

Eukanuba Struvite (struviitti) / Oxalate (oksalaatti)

Specific FCD/FCW, FSD/FSW (struviitti)

Trovvet ASD (struviitti)

Virbac Urology Cat (struviitti)

PISSAKISSAN RUOKINTA JATKOSSA

Alkuun kissalle annetaan esim. Hill's S/D tai Royal Canin Urinary High Dilution tai muuta virtsakivien liuotukseen sopivaa kuivaruokaa ja/tai märkäruokaa. Liuotusruokaa olisi hyvä syöttää ainoana ruokana vähintään 2 kuukauden ajan. Liuotusruoka auttaa liuottamaan struviittikiteitä, sillä virtsa muuttuu happamaksi, mikä lisää struviittikiteiden liukoisuutta.

Kun liuotusruokaa on syötetty ainoana ruokana 2kk, voidaan siirtyä ns.

ylläpitoruokavalioon, mikäli virtsatieoireet ovat pysyneet poissa. Ylläpitoruokana voi antaa esim. Hill's C/D tai Royal Canin Urinary S/O-ruokaa. Perheen mahdolliset muutkin kissat voivat syödä tätä ruokaa, mikäli niillä ei ole allergioita tai muuta erikoisruokavaliota. Ruokia saa useimmilta eläinlääkäriasemilta, nettikaupoista.

Ylläpitoruokaa suositellaan annettavaksi kissalle pysyvästi, mutta mieluiten vähintään niin kauan, että virtsatieongelmat ovat olleet vuoden poissa. Mikäli tämän jälkeen haluaa siirtyä toiseen ruokavalioon (ei suositeltua), on tärkeää varmistaa, että ruoka on ns. pH-tasapainotettua, jotta oireet eivät palaa. Apua voit kysyä eläinlääkäriltäsi.

Jos yllämainittu varsinainen virtsatieoireiden ehkäisyyn tarkoitettu liuotus- ja/tai ylläpitoruokavalio ei maistu kissalle lainkaan, voi "häätäpauksessa" antaa muutakin ruokaa, mutta siinä tapauksessa mieluiten vain märkäruokaa. Tärkeintä ruokavaliossa olisi, että kissa saisi nestettä tarpeeksi (joko märkäruoan kautta tai juotuna vetenä), ja että kuivaruoka olisi mieluiten ainakin pH-tasapainotettu, eikä sisältäisi runsaasti huonoja hiilihydraatteja. Toiseksi paras vaihtoehto varsinaisen virtsatieoireiden ehkäisyyn tarkoitettu ruokavalion jälkeen onkin jokin muu eläinlääkäriasemilta saatava kissanruoka, tai tarkasti suunniteltu raakaruokinta. Virtsatieongelmista kärsivän kissan kohdalla on oikean ruokavalion ja riittävän nesteensaamisen lisäksi tärkeää välttää kissan ylipainoa, sekä ylimääräistä stressiä. Olkaa yhteydessä eläinlääkäriin heti, jos oireet jatkuvat (etenkin, mikäli kissa ei pysty pissaamaan lainkaan → yhteys välittömästi) tai mikäli teillä tulee kysyttävää.